

UJVIDÉKI HIRLAP

AZ UJVIDÉKI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap

Előfizetési ára:
egész évre - - - - - 10 K
fél évre - - - - - 5 „
Egyes szám ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő: Kardos Miksa.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Thököly I.-u.
5. I. e. hová a lap szellemi és anyagi ügyeire
való mindennemű megkeresés intézendő.

Telefon 137.

I. évfolyam.

Ujvidék, vasárnap 1910. december 25.

75. szám.

Egy év.

Ismét itt van karácsony ünnepe. Az emberszeretet, a jótékonyság ünnepe ez. Egy oly napja az évnek, melynek ünneplésébe szinte egyesül az egész emberiség.

Elül e napon a munka zaja — pihenni térnek a fegyverek. A békeszeretet melege váltja fel — ha csak kis időre is — a torzsalkodást, az egymást megérteni próbáló engedékenységet simítja el az élet ezer bajának minden összeütközését.

Az idej karácsony kétszeresen kedves nekünk. Kedves azért, mert e napnak minden vonzalmát, minden hozzája fűződő harmoniát, több éven át megzavarta a jövőbe vetett hitünk kicsisége, megzavarta a kínos bizalmatlanság aggodó érzete. De nem úgy most.

Évek óta az idej az első nyugodt, békés, harmonikus *politikai karácsony*.

Csak egy év előtt is, mily rettenetes bénító váltságban állott ez a szegény ország. Ritkán látott nehéz fellegk törnyosultak a magyar politika egén.

Ritkán állott nemzetünk oly közel sirjához, mint ma egy esztendeje . . .

Az a kormányzati rendszer, mely az országot visszaadta önmagának, mely békét és nyugalmat teremtett mindenfelől, ekkor még csirájában is alig élt s csak a haza sorsáért aggódók lelkében, mint valami vágy, mint valami biztató remény éledezett. Érezte mindenki, hogy jönni kell valaminek, változást óhajtottak mindenfelé, de testet ekkor még nem öltött a honfui vállalkozásnak az a gyönyörű példája, mely néhány hét után az ország élére állott.

Szomorú napok is voltak azok! . . . Egy haszontalan és csufos pártközi alkudozásokkal eltöltött disztelen esztendő végnapjai!

Abban az esztendőben nem volt karácsonya e nemzetnek, nem volt karácsonya a királynak.

De a béke ünnepének ama szent napján a Magyarok Istenéhez szállott zsolozsmák meghozták a várva-várt hajnalt. A borus karácsony után nemsokára derengeni kezdett a magyar politika sötét égboltja. Oszladozni kezdett a mesterségesen is növelt sötétség és utat tört magának a nemzet szemét felnyitó, üdítő világosság, melynek fényénél tett olyat az az annyiszor lebecsült ország, amire már képesnek alig hittük.

Igy vonultak le lassan a színtérről

a mult keserű emlékei, hogy helyet engedjenek az új erőforrásoknak.

Amilyen szomorú és gondterhes volt a mult karácsony, ép oly biztató és reményteli a jelen. Az ország ezer égő sebe beheggedőben van. Államháztartásunk csaknem tönkrement gépezete helyreállítva végzi pontosan a maga munkáját . . . A nemzet visszanyerte régi kipróbált nagy férfait, kik már a multban megmutatták, hogy az ország javán munkálkodni sikerrel tudnak s akik e karácsonyig rövid néhány hónap alatt a konsolidált, biztos alapokra fektetett Magyarországot adták vissza önmagának.

S a békés alkotó munkára szövetséges jobbot nyújtó nemzet így került közel ismét jó királya szívéhez, kit az áldatlan harc s a mitsemtevő civódás már-már elhídegetett tőlünk. S nyújthatott volna-e szebb ajándékok nekünk, minthogy nyomban a karácsonyi ünnepek után nekünk adja, közénk küldi a trón várományosát, nemzetünk leendő atyját, *Ferenc Ferdinánd* királyi herceget. Közénk jön ő, hogy újból és újból deklarálja hozzánk való szeretetét, melyet csak fokozni fog, ha látja maga körül loyális, hű magyarjait. Mert e nemzetet épen egyenes, nyílt jellemével

TÁRCA.

Lacika karácsonya.

Szent karácsony ünnepe a szívnek ünnepe! Megdobban a lélek, az emberek lerázzák magukról a köznapias élet porát és ünnepies köntöst öltenek magukra és legalább — egy pillanatra vallásos érzület fogja el lelküket, ábitattal gondolnak a mai nagy ünnepre . . .

A kedélyek különös metamorphozison mennek át karácsony hetében, szügerálva vannak, idegesek ilyenkor az emberek. Hát még a gyerekek! A jó öreg Ambrus bácsi mindegyre unokáját figyelte, Lacikát, kinek állapota ugyancsak beigazolta, hogy karácsony lesz!

Lacika a család szemefénye. Okos 5 éves fucska. Rettenetes kíváncsi, különösen karácsonykor, ezért nagyapja vénasszonyok csúfolta. Lacika zsarnok is — de csak karácsony előtt. Testvérkéjét mindig kizozta, bár Ellácska már 7 éves, mégis szenvedett a kényur szeszélyétől, de mint mondám — csak karácsony előtt. A nagy változást a nevelőkisasszony idézte elő, már több nappal előbb. De jól is tette, gondolta nővéreké, mert nem kell ezután dolgozatát kétszer megcsinálni. Lacika ugyanis örízetlen pillanatokban, ha megkaparinthatta nővérekéje irkát, tanárosdit játszott és ugyan-

csak szigorú cenzura alá vette. A kalamárishba mártott tollszárral a füzet lapjait keresztülhuzta és hozzá hüvelykujját betentázva szignálta a tetsző lapokat, miként a régi török császár okmányait. Azonban ennek mind vége volt, amint a karácsonyról hallott beszélni. Szent este délutánján izgatottsága végtelen volt. Mikor jön az angyalka s miért nincs már itt? Csak a sötétben jár az angyal, nyugtatták a kis türelmetlent.

Hat óraker megnyiták a szomszéd szoba szárnyas ajtóit, a gazdagon megrakott illatos karácsonyfa pazar fényben uszva hirdette Jézuska születését . . . Vallásos érzelmektől áthatva vették körül. Az ajándékok kiosztásánál Lacika méltatlankodott apjának. Nos, mi baj, Lacó, nem vagy megelégedve? A kisaszszony azt mondta, hogy hoz az angyalka villanyost is és a mi házuk előtt fog megállani, de nem látom; nézzen ki papa az ablakon! Fiacska, a villanyost nem az angyal hozza, azt itt építik a földön, hanem jövőre biztosan meglesz. Ugyebár, akkor hamarabb itt lesz az angyalka?

Ambrus bácsi pipája a meghatottságtól kialudt, fel is helyezte szépen a polera majd helyet foglalt a nagy karosszékekben a jó sokfével megrakott asztalnál, mit a vendégek a család többi tagjaival követtek. Ambrus apa méltatta az ünnepek reá nézve különösen emlékezetes voltát.

Elmesélte Ambrus apó azt a szép, igaz

förténetet, melyet karácsony szent estéjén, ha vendég van a háznál, elbeszélni soha el nem mulaszt

Midőn alig husz éves voltam — ekkép kezdé beszédjét — karácsony másnapja estéjén átmentem a szomszéd faluba, egy barátom látogatására. Kemény telünk volt. A hó csak úgy recsegett lábam alatt, mint a nád. Gondolám, ha most nem talállok farkast utközben, akkor szerencsés ember vagyok. A hold fényesen bevilágította a keskeny utat, melyet jobbról-balról törpe fenyők öveztek, ágaik ölelkeztek egymással és a hó által alkotott fehér ruháik takarta enyelgésüket. Alig lehettem féluton, midőn a távolban valami asszonyfélét látok szaladva közeledni. Farkas üldözi? gondolám, vagy eszelős, hogy kibontott hajjal szalad ilyen hideg, késő időben egyedül; hova mehet, mit kereshet? Pisztolynom kéznél volt. Meggyorsítottam lépéseimet s már harminc lépésről tisztán láttam karcu alakját. Azt is láttam, hogy kikerülni akart s ezért bizalomgerjesztően, félreállva kérdeztem, hogy hova visz utja ily későn, egyedül. A lányka félénken, sebtibe válaszolt, hogy nagynénje, kinél látogatásban van, hirtelen megbetegedett és orvosért szalad a mi falunkba. Szép szemei ragyogtak, de bennük a bánat, kétségbeesés ült s pici ajkai sirás felé hajoltak. Egész válamat valami különös melegség szállta meg, a részvét, mit irányában éreztem, szépsége, mely engem elbűvölt egy pillanat alatt kölcsönös vonzalommi

BOGDÁNY

és TÁRSA

UJVIDÉK.

Budapest, VI. Dálnok-u. 12.

II. Rákóczi Ferenc-ut 66. sz.

Saját házban.

Telefon 988.

TELEFON 219.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítási berendező vállalat.

csak közvetlenül lehet megismerni. Növeli még örömlenket az is, ami nagy elégtételünkre szolgál s a mai rendszernek megbízhatóságát s állandóságát oly kiválóan jellemzi, hogy amidőn a trónörökös első ízben vesz részt ilyen nevezetes és jelentős állami aktusban, ez az esemény épen akkor következett el, mikor a delegációk a mi székesfővárosunkban üléseznek.

Érezhetni fogja legalább a fenséges ur ez ország népének igaz hódolatát és tiszteletét, érezni fogja a magyar nép benső, mély szeretetének és ragaszkodásának sugárzó melegét.

Az alkotás nehéz munkájával eltöltött fáradságos esztendő így nyerte el a nemzet jólétét, a király szeretetével, legszebb karácsonyi ajándékát! . . .

Mezőgazdák és kereskedők régebbi harcai.

A perrendtartás módosítása váratlanul erős kavargást eredményezett. Két hatalmas tábor tűzött össze: az agráriusok és merkantilizták. Harcuk nem napjainkban keletkezett, jelenlegi összetűzésük egy régi elfojtott versengés következménye. Sokszor ellentétes érdekeik nem egy összeapásnak voltak okozói. Hosszantartó és elkeseredett küzdelmet vívtak a múlt század utolsó évtizedeiben a valuta-rendeles kérdése fölött, mely végre is a kereskedők győzelmével végződött.

Mutassunk rá e már lezajlott háborúság okaira.

1858 november 1-én az osztrák kormány bevezette az osztrák értékű forintot (1843—58-ban pénzegységünk a pengő forint (conventiósi forint) volt, mely 60 krajcárba oszlott, 1 pengő frt. = K. 2:10) Az o. é. frt. a magyar kormány 1867-ben átvette, bár elvben az arany valuta megteremtésének szükségességét hangoztatta. 1 o. é. frt. 11½ gramm színezüstöt tartalmaz s ilyen mennyiségű ezüst ára tényleg 1 o. é. frt. volt. A 60-as és 70-es években az ezüst ára rohamosan csökkent, egyrészt, mert az ezüst-termelés (bányászat) nagyon emelkedett másrészt, mert a technika haladásával az ezüst kiválasztása-

lett. Ára hirtelen bíborpirossá változott. Nem engedtem egyedül távozni, gondoltam. Szándékomat azonnal megérté és vélelmemet szívesen vette. Bekísértem vissza a faluba, eszegeve a szép időről és a hideg éjről, mely nekem illatos tavasznak látszott. Mire a faluba, értünk, szívünk nyitott könyv lett. Hamar megismer-tettük jelenünket, mi hótiszta volt — jövőnket — az öregek döntésére bíztuk. Boldog voltam! Midőn az orvoshoz értünk, ő bement és én izgatottan vártam reá. Ezer mesék és édes emlékezések vonultak agyamban át, mialatt reá várahoztam, de ilyen szép mese, mint az én kalandom, hasonló közöttük nem volt.

A vendégek érdeklődéssel hallgatják az öreg beszédjét, senki sem meri zavarni, mert látják, hogy az öregben a régmúlt ifjúkorának egyik érdekes epizódja elevenedik fel, melyben tűz s lelkesedés van . . . Laeika, a kívánsi vénasszony, a türelmetlen egy csapással véget vetett a szép beszédnek, a midőn azt kérdezte: Hát nem ették meg a néni a farkasok, midőn visszafelé ment?

A nagymama egy könnyeseppent szárított fel zsebkendőjével a szemében, de ezek a szemek nem égtek úgy, nem voltak oly ábrándosak, mint azon a holdvilágos téli éjszakán . . .

Ólében ülsz, Laczika, nagymamád volt az a néni!

Gyulai Imre.

nak költségei csökkentek. 1 o. é. frt. ezüst-tartalma tehát mind kisebb és kisebb értéket képviselt. Ennek természetes következménye az volt, hogy a külföld ezüst forintosainkat vagy egyáltalában nem fogadta el, vagy csak annyira becsülte, amennyit ezüst tartalma tényleg megért. 1858-ban 1 o. é. frt.-nak értékét $\frac{2}{3}$ tallérban = 2 márkában állapították meg az o. é. frt. tényleges színezüst értékének megfelelőleg.

Ha az idők folyamán az ezüst ára például felényire csökkent, az ezüstforintos belső értéke felére szállott alá, s így 1 o. é. forint egyenértéke 2 M-ról 1 M-ra csökkent. Fokozta forintosunk értékengadozását az, hogy a német birodalom 1872-ben áttért az aranyvalutára.

De az ezüst ára nem csökkent egyenletesen; hol rohamosan esett, hol megint emelkedett és így tovább. Előre megjósolni, hogy mi lesz forintosunk egyenértéke bizonyos fix időben, nem lehetett.

Ennek kereskedőink érezték kárát. Mondjuk, hogy egy budapesti kereskedő rendelt árut Németországból. A számla M ról szült és rendszeren nem azonnal, hanem csak 3—6 hónap múlva volt kiegyenlítendő. Egyszerűség okáért tegyük fel, hogy a faktura összege M 100. A magyar kereskedő a Németországból jött árut itthon adta el természetesen o. é. forintokért; hogy az eladási árat megszabhatta, meg kellett állapítania azt, hogy neki magának mennyibe kerül. A M-tartozását át kellett számítani frt-ra. Ha abban az időben 100 M. 60 frt-tal volt kiegyenlíthető, kereskedőnk úgy állapította meg az eladó árat, mintha ő az árúért tényleg 60 frt-ot fizetett volna. A számla rendezése idején azonban azt tapasztalta, hogy forintosunk vásárló ereje csökkent s ő a 100 márkás tartozásért 70 frtot kénytelen fizetni. 100 márkánként tehát 10 frtot ráfizetett. E ráfizetés a nyereség rovására történt, esetleg megtörténhetett, hogy az árfolyam-hullámzásból eredő veszteség felemészítette, sőt meghaladta nyereségét. Ez ellen csak úgy védekezhetek kereskedőink, hogy az eladó ár megállapításánál magas nyereséget vettek számításba, amellyel az árfolyam-csökkenés okozta veszteséget pótolhassák és még tisztességesen élni is tudjanak.

Ez nyilván kereskedelmünk szoliditásának rovására történt. Épen ezért a két kormány kereskedelmi célokra 1870-től 1892-ig arany 4 és 8 fontosokat veretett, melyeknek értéke állandó, hiszen az aranyárfolyam hullámzásnak alig van alávetve.

A magyar és osztrák államkölesönök helyzete sem volt irigylésre méltó. Minthogy az időközben eszelvény-kamatok o. é. forintokban voltak esedékesek és minthogy az ezüst forintos mind jobban és jobban elérteleledett, a külföldi állampapírjainkat csak igen alacsony áron volt hajlandó elfogadni (megvenni). E körülmény kényszerítő hatása alatt a kormányok aranyban kamatozó kötvényeket bocsátottak ki. Így született meg a Magyar aranyjárdék-kölesön és az Osztrák aranyjárdék-kölesön. (Pontosabban: 4%-al aranyban kamatozó . . .)

Ezek után azt hisszük, hogy a kereskedőknek egy állandó aranyvaluta utáni törekvése indokolt.

Nézzük most a pénzünk elértéktelenedésével alakult helyzetet a mezőgazdák szempontjából.

Kezdjük azzal, hogy a szóban levő időben hazánk termőföldje nagyon meg volt terhelve s a kamat-terhek bizony-bizony súlyosan nehezdedtek a földbirtokos osztályra. Tegyük fel, hogy bizonyos területen termelt buzamennyiség 100 frt-ért volt értékesíthető és tegyük fel, hogy ebből kellett: kamatra: 40 frt. termelési-tőkebefektetésre 10 frt, munkabérré 20 frt, marad jövedelem 30 frt.

Vizsgáljuk meg a helyzetet oly időben, mikor az ezüst forint vásárló képessége felé-

nyire csökkent. Ugyanazt a buzamennyiséget mely előbb 100 forintért volt megszerezhető, a termelő most csak 200 forintért volt hajlandó eladni, mert most 200 frt. ért annyit, mint előbb 100. A bevétel tehát 200 forint. A kiadás a következőképen alakult. Kamatra ma is csak annyi kellett, mint a korábbi időben, ha csak a teher-állományban nem állott be változás (nem vettek fel újabb kölcsönt, vagy a régit nem törlesztették részben esetleg egészben). Kamatkiadás tehát 40 forint. A termelési-tőkebefektetés (vetőmag, gazdasági eszközök, állati erők, stb. . .) 20 frtot igényelt, mert a zárójelben említett dolgok ára — épúgy mint a buzáé, — kétszeresére emelkedett. Munkabér fejében elfizettünk 30 forintot, mert tapasztalati tény, hogy az élelmi és egyéb cikkek drágulását a munkabérek csak igen lassan követik. A kiadások összege eszerint: $40 + 20 + 30 = 90$ frt., marad jövedelem 110 frt. Igaz ugyan, hogy most 110 frtnak csak annyi vásárló ereje volt, mint előbb 55-nek. de még így is 25 frt. jövedelem-többlet mutatkozik.

Az agráriusoknak tehát inkább rendezetlen pénzügyi helyzet felett meg s minthogy hazánk pusztán mezőgazdasági állam volt, méltányosnak látszott, hogy a mezőgazdák érdekei tartassanak szem előtt. Figyelmen kívül hagyták, hogy az akkori állapot változatlanúsága — bár ideig-óráig kedvezne nekik — az egész ország gazdasági alapját támadja meg s így lassan vagy gyorsabban az egész országot a biztos gazdasági válságba kergeti.

Teljesesség kedvéért említsük meg, hogy az agráriusok — mikor a valuta-rendeles elkerülhetetlenül felszínre vetődött — engedtek álláspontjukból s a kettős (arany és ezüst) valuta üdvös voltát igyekeztek igazolni. Az ok igen egyszerű. A kettős valuta értelmében az arany és ezüst pénz egyformán korlátlan fizető eszköz. Egy-közgazdasági törvény szerint (Gresham törvénye) a jó pénzt kiszorítja a rossz. Mint láttuk, az ezüstpénz — bár megalkotásakor jó volt, tényleges ezüst-értéke névleges értékével megegyezett — idővel megromlik (vásártó képessége, belső színté-értéke csökken). A rossz ezüstpénz kiűzi az országból a jó arany pénzt, az egész ország domináló pénze az ezüst lesz s ebből megint csak a változó pénzügyi zavarok keletkeznek.

Ugy érzem, hogy Gresham látszólagosan paradox törvénye igazolásra szorul.

Erről máskor!

Oraveczi Károly.

Lapunk előfizetőinek és olvasóinak kellemes karácsonyi ünnepeket kíván a Szerkesztőség.

Lapunk következő száma a közbeeső ünnepnapok miatt csak f. hó 31-én szombaton fog megjelenni. A szerkesztőség.

HIREK.

A király elismerése.

— Kitüntetett államférfiak. —

A hivatalos lap csütörtöki és pénteki száma beszámolóit magyar államférfi kitüntetetről, melyeket szerte az országban mindenki elégtelével fogad és természetesnek talál. A király *Serényi* Béla gróf földmívelésügyi miniszternek, *Székely* Ferenc dr. igazságügyminiszternek és *Hazai* Samu honvédelmi miniszternek a *valóságos belső titkos tanácsosi* méltóságot, *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszter, *valóságos belső titkos tanácsosnak* pedig a *Lipót-rend nagykeresztjét* adományozta. A

FISCHER TESTVÉREK, Ujvidék.

Műszaki telepe.

II. Rákóczi Ferenc-utca 57. szám.

Telefon: 224.

Elvállal: központi fűtést, szellőztetést, vízvezetési és csatornázási berendezéseket, légszusz-világítást, villany- és oróátvitelt, úgyszintén kűtfűrást és higienikus berendezést. Minden e szakmába vágó cikkek raktáron tartatnak és javítások jutányosan eszközöltetnek. Tervek és költséggjegyzék díjlanul. Pontos, lelkiismeretes, leg gondosabb kivitel. — Jó munka.

magas kitüntetés legfelsőbb méltánylása annak a nagy és jelentős munkásságnak, a melyet ez államférfiak, a mióta nagy válságok között kormányozták vállaltak és tárcáik vezetését átvették állandóan kifejtettek s melynek eredményességét hálásan ismeri el az ország is. Az ötödik kitüntetés *Berzeviczy Abertnek*, a képviselőház illusztris elnökének szól, a kinek Ö Eelsége a közpályán sok éven át szerzett kiváló érdemei elismerésül az I. osztályú vaskoronarendet adományozta.

Uj magyar báró. A király nagyipari életünk egyik elsőrangú kitünőségének beocsini *Ohrenstein Henriknek* és törvényes utódainak a közgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a magyar bárói méltóságot adományozta. A beocsini cementgyár unióban rövid idő alatt ez a második magas kitüntetés, a mely mindenképen bizonyítja a gyár urainak kiváló érdemeit, melyeket a királyi kegy ily magas, elismeréssel méltatott.

Kinevezés. Gr. *Khuen Héderváry Károly* mint belügyminiszter dr. *Ribiczey Kálmán főispáni titkárt*, tényleges miniszteri s. fogalmazóvá a szabályszerű illetményekkel kinevezte. Örömmel regisztráljuk e hirt, mely egy oly férfiú régen kiérdemelt elismerését adja tudtul, ki mindannyiunk előtt mint a megtestesült előzékenység és udvariasság ismeretes. Finom modorával párosult nagy tudása és műveltsége egyenesen praedesztinálják arra az állásra, melyet nemcsak hivatali főnökeinek megelégedésére, hanem e város egész közönségének osztatlan előnyére betölt. Hisszük, hogy érdemeinek ezen rég megérdemelt méltánylása és elismerése csak fokozni fogja ambícióját, munkakedvét s az állásával járó széles munkakört ezután is régi, kipróbált erővel s a tőle megszokott tapintattal fogja ellátni.

A munkapárt tagjaihoz! A végrehajtó bizottság újból kéri a párt t. tagjait, hogy a törvényhatósági bizottsági tagválasztás alkalmából elvállalt kötelezettségeinek mindenki pontosan megfelelni sziveskedjék. A II. kerület munkapárti választói pedig ismerjék kötelességüknek a feltétlen leszavazást. Senki ne gondolja, hogy pártunk erősségénél fogva nincs szüksége szavazatára. *Jelöltjeink személyének épügy, mint a párthűségnek tartozik mindenki a feltétlen leszavazással.* Nem elég egyszerűen győznünk, hanem győzelmünknek oly imponánsnak kell lennie, hogy egyszer s mindenkorra elmenjen bárkinek is a kedve pártunkkal szemben fellépni. A párt tagjai kellő időben szavazólapokat kaptak. Kíváncsok, hogy mindenki ezzel szavazzon. Ilyen szavazólapok pártirodánkban (*Gambrinus sörcsarnok, Andrassy-u.*) is kaphatók a választás napján. A bizottság arra kéri a választókat, hogy lehetőleg a délelőtti órákban éljenek szavazati jogukkal.

Magyarország közegészségügye 1908-ban. A magy. kir. kormány

hivatalos kiadványából közöljük a tüdőgümőkórra és az ellene irányított küzdelemre vonatkozó következő adatokat. Tüdőgümőkórban elhalt 1908-ban Magyarországon — a társországok nélkül — 65694 egyén, ami az összhalálozás 14.72 %-ának felel meg (Ebből Ujvidékre esett 127 haláloset.) A tüdőbetegeket családi körükben felkereső és gyámolító dispensairek száma 8-cal szaporodott, nevezetesen Budapest-Krisztinaváros, Székesfehérvár, Szeged, Kaposvár, Magyaróvár, Pécs, Élesd és Nagyszalontán létesültek dispensairek, melyek 5000-tól 15000 koronáig részesülnek évi állami támogatásban. A gyógyhelyek száma is öröndetesen szaporodott; Algyógyon 100 ágyas áll vasgyári munkástelep, Nagyváradon a szőlőhegyek között nyári üdülőhely, Hódmezővásárhelyen tanyai sanatórium, Felek községben gyógyintézet épült, melyeket a minisztérium tetemes segítségben részesített. Tüdőbetegpavilonokat állítottak fel a balassagyarmati, turócszentmártoni és nagymihályi közórházakban, továbbá a budapesti új Szt. János kórházban. Mint a tuberculosis elleni védekezést szolgáló külön intézmény említendő a szombathelyi *erdei iskola*, melyben a tüdőbeteg gondozó intézet kötelékébe felvett tüdőbajos szülők gyermekei nyerneket oktatást az erdei szabad levegőn. Az említett intézményeken kívül — melyek mind államsegéllyel létesültek — a kir. kormány folytatta eddigi felvilágosító munkáját. népszerű ismertetések szétszórásával, a kórházak könyvtárai részére pedig megküldte az 1907-évi nemzetközi tuberculosis-kongresszus tudományos munkálatait.

Győz a munkapárt. *Csikszeredéről* jelentik, hogy a csikvármegyei törvényhatósági bizottsági tagválasztások alkalmával a betöltendő 58 hely közül 51-ig kifejezetten ellenzéki programmal csak 11 jelölt lett megválasztva. A többi 47 törvényhatósági bizottsági tagságot a kormánypárt hívei nyerték el. *Kállay Ubul, Sűmegi Vilmos és Győrffy Gyula* orsz. képviselők, akik két kerületben is felleptek, minden erőfeszítésük mellett sem tudtak bejutni a megyei képviselőtestületbe.

Eljegyzés. Nagy Sándor MÁV. hivatalnok Zimonyból — eljegyezte Stadler Mariskát, Stadler Jakab helybeli fűszerkereskedő kedves leányát.

Népgyűlés. A helybeli szociáldemokrata-párt vasárnap délután 1/3 órakor a Récei vígadóban az általános, egyenlő és titkos választójog érdekében népgyűlést tart, amelyre pártunkat is meghívta. Pártunk esztörtöki ülésén tárgyalta a meghívást, amelyen elhatározta, hogy a szociáldemokrata pártot értesíteni fogja, hogy, bár a meghívást igen köszöni de azon testületileg részt nem kíván venni, szónokot nem állít, annál is inkább, mivel a választójog benne van a kormány hivatalos programjában és városunk országgyűlési képviselője, már mint jelölt az általános választójogról nyilatkozott, kijelentvén, hogy ő annak híve.

Szilveszter-estély. Az „Ujvidéki Dalárda“ mint minden évben, ugy ezalkalommal is fényesen kívánja megülni Szilveszter napját, és az ó év végét. Az idej műsoron szép ének-számok, egy igen mulattató vígjáték és több magánkar szerepel. Biztosan hisszük, hogy

ez az est is méltán sorakozik az eddigiek mellé és ez a jóhírnévként örvendő dalegyesület sikereinek számát eggyel gazdagíja. Az estély részint terített asztalok, részint ülőhelyek mellett tartatik meg és a rendezőség a közönséget kéri, hogy a műsorzámok alatt beszélgetéssel és járkálással az előadást ne zavarja. Ide iktatjuk a műsort: 1. Három Dóczy nóta (összkar). 2. „Leánynező“, „Tréfás kettős“ 3. Kipper: „A szerelmes bakter“ (Tréfás trió). 4. Szántó: A kocavadások. (Összkar tenor-bariton-szóval.) 5. „A két süket“ vígjáték. Ez után tombola, majd tánc következik.

Karácsonyi Istentisztelet. A belvárosi római kath. templomban karácsony elsőnapján ugy a 10 órai, mint a 11 órai misén a Cecilia-egyesület énekel katonazenekar kísérete mellett. Bemutatásra kerülnek Filke ünnepi miséje, továbbá Stehle, Tresch és Leitner megfelelő szerzeményei.

Dalestély. A „Frohsinn“ dalegylet Karácsony másodnapján este 8 órakor a Récei szálló nagytermében hangversenyt rendez.

Szerencsétlenség. A pósta mellett épülő Adamovich-féle palota építkezésénél szerdán délután Vojnicz György 15 éves kőműves inas vigyázatlanságból a III. emeleti állványon egyensúlyt veszített s az utca közepére zuhant. Súlyos sérüléseivel kórházba szállították.

Apolló-színház. Mozgófényképszínházunk a karácsonyi ünnep alatt elsőrangú műsorral gyönyörködteti a közönséget. A legközelebbi újdonság „Angelika nővér“ című színes felvétel lesz f. hó 28-án és 29-én.

Korosolyapálya. Megfelelő idő esetén a Kassowitz-féle jégpálya ma megnyílik.

Karácsony a fürdőben. A Városi Ártézi Jódos fürdő karácsony mindkét napján nyitva lesz. Reggel 6 órától este 7-ig lehet fürödni. Csak szent estén lesz a fürdő délután 5 óráig nyitva.

Esküdtbírószág betűsoros főljajstroma 1911 re. Sajti Károly háztulajdonos, Schiff Lajos szatócs, Simon György szatócs, Schirschinger Viktor kőműves, Schönberger H. könyvelő, Somogyi György háztulajdonos, Spitz József kőműves, Schwarz Lipót fakereskedő, Steinbach Emil könyvelő, Sztratirovics László ügyvéd, Szabó Ferenc hentes, Szabó Fülöp háztulajdonos, ifj. Szabó János koresmáros, ifj. Szabó István szatócs, dr. Szabó Lajos ügyvéd, Szabó Sándor háztulajdonos, ifj. Seidl József szobrász, Szondy Gábor ny. irnok, Sztoy Vilmos mag. hivatalnok, Szűcs Ferenc hentes, Stefan Alajos háztulajdonos, Simon Lukács szatócs, Sági József háztulajdonos, Szirmai György mag. hivatalnok, Trebatiecki Mihály háztulajdonos, dr. Tibor Dezső ügyvéd, Tarlóssy Sándor háztulajdonos, Tóth András koresmáros, Turner Viktor mag. hivatalnok, Tausch Lajos aranyozó, Teubner János kereskedő, Torma Antal nyug. póstatiszt, Tóth György háztulajdonos, Török József gépész, Wachtl Imre kádár, Vajda Dezső fényképész, dr. Wagner Vilmos ügyvéd, Varga Benő mészáros, Varsányi Lajos szatócs, Viletti Vilmos koresmáros, Veliacha Ágoston kereskedő, Vollweiter Gyula mag. hivatalnok, Vilics Márk tanár, Vermes H. kereskedő, Wertheim Henrik ügynök, Zsivora Pál bizt. főnök, id. Zambauer Ágoston nyug. tanár, Zsiros István háztulajdonos.

Lapárvorezés. Folyó évi december hó 26-án, délután 1/3 órakor az összes újságok a legtöbb ígérőknek alberletbe adnak. Az Ujvidéki Lloyd.

Elitelt mérnök. Szucsetics János mérnököt, aki *Jlics Sándor* dr. ügyvédet, az ifju.

HAJÓS TESTVÉREK

mű-, kelme-, ruhafestő-, gőzmosó- és vegyeltisztító gyára. Szőrmefestés. — Szőrmeeladás. Agytolltisztítás.

Gyár: Széchenyi-utca 9. szám. Ujvidék. Főüzlet: Kossuth Lajos-utca 44. Telefon 215. sz. Telefon 111. sz.

FEST MOS VEGYTISZTÍT

Külön gallértisztító osztály.

olcsón, jól, gyorsan és kiváló izléssel. — Vidéki megbízásokat posta útján pontosan eszkozlünk.

Radikális párt kitünő lelkes tagját, ok nélkül leette sértésekkel a „Zasztava” c. szerb lapban megjelent közleményében, tekintélyes pénzösszeget elítélte. Egyszersmind az ítéletet indokolásával együtt az ujvidéki szerb sajtóban közzétételre rendelte.

Lapok albrétbe adása. Az „Ujvidéki Magyar Kaszinó” lapjait az 1911. évre nyilvános árverés útján 1910. december 26-án karácsony másnapján fogja albrétbe adni.

Állatvédelem télen. Gondoskodjunk első sorban munkás állataink s ezek között kivált lovaink védelméről. Patkoltassuk a téli sikos utra éles sarku patkókkal. Jeges ut, havazás esetén kisebbítsük a rakományt. Minden tulterhelés, állatkinzás az 1879. évi 40 ik törvényeikk 86-ik §-a alapján 8 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható. Ne hagyjuk munkás állatainkat a hidegben betakaratlanul hosszabban vesztvegni, hanem munka után igyekezzünk velük az istállóba. Hűsleges házörzőinket, a láncos kutyákat is vegyük védelmünkbe. Tatarozzuk ki télire ölját, hogy szél, hó ne járassa át a benne meghuzódó állatot, almozunk jól benne s védjük meg lehetőleg kívül is a hidegtől, szalmaborítékkal. Segítsünk a téli fagyos világban a hóval borított területeken eleséghoz alig jutó madarakon is, állítsunk fel számukra védett helyen etető asztalkákat s lássuk el azokat valamely oly olcsó, keverékeséggel, amelyben minden ott megforduló madár-faj fellelheti a neki alkalmas ételt. Jó e célra a rosta-alj, gabona keverve olajt tartalmazó magvakkal, asztról lekerült hulladékokkal, hus-, szalona-, zsír-, faggyu darabokkal. Végre, ha állatkinzásnak vagyunk tanui, lépünk közbe s kérjük a kihágót emberséges viselkedésre, amelyet védtelen, panaszkodni nem tudó állatainkkal mint szintén érző lényekkel szemben is tartozunk.

Természetes hazai gyógyviz
Biztos gyógyszer: gyomor- és cukor-betegeknek, köszvény, hólyag- és vesebajok ellen.

Félpohár Vita-forrás a gyomorégetést
: : azonnal megszünteti. : :

A vállalat tulajdonosa a **CONSUM** Keresk. R.-t.
Budapest VII., Teréz-körút 4.

Raktár: Wagner Testvérek cégnél Ujvidék.

Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszertárban.

Értekes ünnepl ajándékot hihetetlen csekély árárt nyújt az 1911. évre szóló Gyermekeknaptár, mely az Országos Állatvédő Egyesület kiadásában immár 12 év óta jelenik meg. Előttünk fekszik a naptár. *A címlapot az élethű rajzairól országsszerie ismert Vezényl által készített gyönyörű színes kép díszíti, mely egy fa alatt ülő fiatal anyát dbrázol, a hogy gyermekét a repülő madárra figyelmezteti.* A 64 nyolcadrés oldalra terjedő 41 közleményt magában foglaló és 43 szép képpel illusztrált könyv ára 10 fillér, melyből a tanítók özevegyeinek és árváinak gyámolítására szánt Eötvös-alap is részesedik. Az Országos Állatvédő Egyesület e címen az Eötvös-alapnak a jelen évben 1525 kor. 16 ft-t. fizetett ki. Elbeszélések, versek, történetek, mesék foglaltatnak a könyvben, mind arra célozva, hogy a gyermekekben a nagy természet s különösen az állatok iránti érdeklődést és szeretetet felkeltse. Tekintettel a könyv nemes célzátára és valóban páratlan olcsóságára, csak ajánlani tudjuk beszerzését mindenkinek, aki akár saját gyermekeinek, akár szegény iskolás gyermekeknek örömet akar okozni és egyben a gyermekek érzelmi világának nevesítésére kíván hatni és azok örömeiben maga is örömet lel. A gyermekeknaptár legcélszerűbben postautalványon megrendelhető az Országos Állatvédő Egyesületnél, (Budapest, IX., Ernő-utca 11—13.) mely a naptárakat portómentesen küldi meg a megrendelőnek. A jelen-

tékeny postaköltség lehető csökkentése érdekében azt kéri az egyesület, hogy egy-egy címre lehetőleg 10 példány rendeltessek meg 1 korona árban.

Láng János éttermében esténként állandóan *Pál Jóska* cigányzenekara hangversenyez *Xorvát Feri* cimbalomművész közreműködése mellett.

Balos zenekolájában Ujvidéken diplomált tanárok modern zenepedagógiai alapon tanítják a zeneművészetet, havi 10 kor. tandíj mellett. A zeneiskola előkészít fiúiskolai zeneiskolák vizsgáira.

A hálósobák róme, a poloskák kiirtása eddig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a Löcherer Cimexinnel történtek próbák, beigazolódott, hogy a Cimexin nemesak az élő poloskát pusztítja el nyomban, de a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot vagy foltot nem hagy. Kapható: Herezog István gyógyszerárban Ujvidék, és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán.

Wagner Testvérek 5-ös számú
pörkölt kávéja a legfinomabb.

Karácsonyi üdvözlitek!

Tisztelt vendégeinek, ismerőseinek és jóbarátainak kellemes karácsonyi ünnepeket kíván

Horti Balázs.

az „Erzsébet szálló” bérloje.

Összes vendégeimnek és barátaimnak boldog karácsonyi ünnepeket kíván

Récsey Gusztáv.

Kedves vendégeinek boldog karácsonyi ünnepeket kívánok.

Scheinberger Károly

az „Abbazia”-kávéház tulajdonosa.

CSARNOK.

Marica.

Szerb novella motívumai alapján írta: **dr. Piukovich Sándor.**

Cendes őszi délután, alig hallani egy kis neszt is a hegyek ölen fekvő bájos faluban. A fák levelei jóformán mind lehullottak, a még sárguló lombok borongó, mély gyászra emlékeztetnek. Még csak koei sem zörög a különben népes országuton. A nap is mintha irigyelné fényét az emberektől, alig pislog, talán azt kívánja jelezni, hogy gyászol ő is a faluval. Egyszerre a mélységes csendet a harang hangja zavarja meg. Melán, busan szól, fájdalmat jelent, mert meghalt a falunak legtekinélyesebb embere, meghalt a falu jegyzője, akit mindenki csak szeretni, becsülni tudott, hisz oly jó volt mindenkéhez, hogy nevét csakis illő tisztelettel említette a falu minden népe. Hogy a kis Héthalom mintaképe lehetett a kis községeknek, azt a falu derék jegyzője okozta, aki lázasan dolgozott. Most már nincs többé! Ott pihen örökre a rideg koporsóban, nyugodtan, holttesteme semmi fájdalmat sem áru el. A derék Szöcs János hamar követte sirba fiatal feleségét, akinek szépségét messze földön megcsodálták. De a kedves kis asszonykával a gyilkos kór hamar végzett. Ez a halál után áldozatul kívánt egy másikat is, követelte a szorgalmas, munkabíró, tetterős jegyző életét is.

Szegény kis Marica, a jegyző szemefénye ott maradt árván, egymásután vesztette el atyját, anyját. A szülői szeretet melegét mi fogja most pótolni? Ki tudna most hamarjában erre a kérdésre felelni, ki tudna erre megfelelő választ adni?

Pedig Szöcs Jánosnak voltak még tervei. Hogy beteges feleségének kedveskedjék, a szomszédos hegyekben szép szőlőt vásárolt,

ahol az fíradalmait kipihenhetne volna. A halál azonban gyorsan leszámolt a ház urnőjével. Szöcs János felesége halála után talán még sokkal többet dolgozott, mint azelőtt és ép ez az önfeláldozó munka tette tönkre különben sem erős szervezetét.

Megindult a temetési menet, viszik a koporsót a falu templomába. Busan szól az ének, könnyeket hullat a kis Marica, aki talán most hamarjában fel sem tudja fogni a pótolhatatlan veszteséget. Megtörtént a szomorú szertartás, mennek tovább a koporsóval a temetőbe. Egy ima az elhunyt lelki üdvéért és elföldelik a jegyző porhüvelyét.

Maricát hazaviszik a jó szomszédok és lefektetik. A kis leány elalszik, boldogan almodozik, nem is tudja, kit vesztett ő.

A kis leánykát Farkas Mihályék vették gondozás alá. Farkas Mihályt rendelte ki a törvény gyámnak. Gazdag, de kapzsi hirben álló férfi volt, aki mohó falánksága folytán nem örvendett valami nagy népszerűségnek. Feleségével, a jólkü Erzsök nénemmel többször koccant össze. Házasesetük ép a házasesetek nem egyező természeténél fogva nem volt a legboldogabbnak mondható. Farkas Mihály ezenfelül pénzét kamatra kiadta a kölcsönreszorulóknak, akikkel szemben azután a könyörtelenség rideg volt. A kamatfizetés napján kiméletet nem ismert, nem volt ott kivétel, mindenkinek le kellett fizetnie a kijáró összeget, mert Farkas nem törődött azzal, hogy a szegény adósok honnan szerzik a pénzt.

Bizony szegény Szöcs János is kénytelen volt Farkas Mihályhoz fordulni és tőle pénzt vett kölcsön, mert hát feleségének egészségét vélte helyreállítani akkor, amidőn a közeli hegyekben egy termékeny szőlőt vásárolt. A szőlővetélre szükséges összeget Farkas adta Szöcsnek kölcsön. Eleinte ment is a fizetés, a buzgó jegyző a tőkétől is törlesztett bizonyos összeget, de jött sarlóájával a kiméletlen halál, amely elvitte az asszonyt. Az asszony halála után fizetett ugyan, de csupán a kamatra tellett és így a tőke csak maradt változatlan. Mindössze ötszáz koronáról volt szó, ami Szöcs Jánosné korai elhalálása után fennmaradt.

Szegény Maricára nem jó napok vártak. Mit ért Erzsök néne gondos ápolása, ha Farkas Mihályban a pénzszerzési vágy jutott előtérbe és kiölt a marcona emberből minden jóérzést, kiölte belőle a szeretetet, a jóságot. Könnyekbe lábadt szemekkel kellett a már nem fiatal asszonynak nézni azt az irgalmat nem ismerő eljárást, amely férjét végzetes lépésekre ragadta.

A kis Marica beletörődött a változhatatlanba. Erzsök néne oldalán igen jól érezte magát, kedvesen csevegett, el-eljártzadozott és pártfogót, második anyát vélt találni a jólkü öreg asszonyban, de nem volt pártfogó az öreg Farkas.

Szöcs Jánosnak volt a szőlőn kívül még egy kis háza és a csekély tartozás fejében ugy a szőlőre, mint a házra rátette Farkas Mihály a kezét. Mit törődött ő avval, hogy mit szől a világ? Ő önző érdekeit kívánta kielégíteni és nem ismert ezzel szemben semmit sem. Hasztalan könyörgött előtte a falu népe, tisztelje a közbecsülésben állott jegyzőnek emlékét, a zsugori öreg nem hallgatott a kérő szavakra, nem vett ő figyelembe semmit sem.

Hat hét telt el azon csendes novemberi nap után, amidőn Szöcs János hamvait elföldelték. A buzgó jegyző emléke azonban továbbra is élt a nép között. A kis Marica most hirtelen elfelejtett mindent, mert Erzsök néne a karácsonyi emléket idézte elő a gyermek mindenre fogékony lelkében. Arra gondolt a kis leányka, hogy a kisdéd Jézuska neki is hoz majd szebbnél-szebb ajándékokat.

Ersök néne valósággal csüngött a kis leánykán, szeretettel teljesítette kisdéd pártfogoltjának összes kéréseit és maga is örült annak a pillanatnak, amidőn kifognak gyulni a karácsonyfán a mécesek és a kis Maricának tekintete örömmel telve meg fog akadni a fa alatt levő ajándékokon.

Ezalatt Farkas Mihály sürgette a foglalat Szöcs János ingatlan és ingó vagyonára vonatkozólag, Nap-nap után felkocsizott a városba, ahol már ígéretet kapott arra nézve, hogy a végrehajtási eljárás során kívül elfogják intézni. Neki mindegy volt akár karácsony, akár más ünnep, ő pénzéhez kívánt jutni.

Karácsony estéjére virradt a falu népe. Kedves téli nap volt, a hó sűrű pelyhekben hullott és fehér lepellel vonta be a szép vidéket. A fagyos utakon szánkók repültek végig, a befagyott tavakat vidám gyermekcsereg koresolyával hasította végig. Ahitattal várta mindenki a nagy ünnepet, a szeretet ünnepét, a Karácsonyt.

A délutáni órákban egyszerre Szöcs János házában szokatlan sürgős-forgás mutatkozik. Hatósági emberek szállottak ki és nemsokára néhány szomorú dobpergés hallatszik a házból. Arvereznek. Farkas Mihálynak könnyű dolga volt, a falu áhitatos népe nem kívánta az ünnepi hangulatot és a jegyző emléket rontani, nem is vett részt az árverésben. Farkas Mihály vette meg a házat, ő neki ítélte oda a törvényt.

A törvény emberei eleget tettek rideg kötelességüknek, s mint akik dolgukat jól végezték, szánkóra ültek és a városba siettek, hogy a karácsonyestét családjukkal együtt eltölthessék. Alig távoztak el, bejött a szobába Erzsök néne, karján vezetve a kis Maricát, de mintha vesztére jött volna. Farkas dühre gerjedt, feleségével összekocant és a kis Maricát az utcára taszította.

Közben beesteledett. A kis Marica egyideig némán bolygott az utcán, majd nekidől egy háznak és keservesen sirt. Hiszen olyan árva, hisz nincs senkije. Szegény Marica, hozzá nem jön a Jézuska, nem gyulnak ki a kis gyertyáskák a karácsonyfán számára. Ezalatt meg Erzsök néni könnybelábadt szemekkel nézett ki az ablakból az utcára, szomoruan gondolva arra, hogy neki nincs ma karácsonyestéje.

Megkondul az estharang, imára szólítja a falu népet. A kis Marica imára kulesolja kezét és pihenőre akarna térni, mert nagyon elfáradt. Dermesztő szél járja át tagjait, fogai vacognak, a kis leány sápadt lesz, össze-rogy. Ott talalta másnap reggel Erzsök néni a falu végén, a fagyos hóba fentve. Feléleszteni nem tudta többé, a kis Marica is oda-kivánczolott az angyalok közé, odament ő abba a birodalomba, ahová atyja és anyja siettek.

Erzsök néni a holttestemet koporsóba tette és eltemette. Nem ily karácsonyt kívánt ő kedves Maricájának.

Tavaszi levelek.

Irta: Kiss Menyhért.

I.

Kedves Erzsike! Hosszas hallgatás után alkalmatlankodom e levéllel, ne haragudjon érte. Maga nagyon okos leány és tudja jól, honnan fúj a szél. Azonban tévedne, ha azt hinné, hogy én kizárólag azért keresem fel az installóirással, hogy valamihez eljussak a maga aranyos barátságával, s különben rá sem hederitnék arra, hogy az én diákkori, bolondos barátném meglehetősen éldéges valahol a Szamos partján. Nem, drága Erzsike, ezt nem szabad föltennie. Külföldi utamból elröpített tömérdek képeslapok a tanuim, hogy emelkedetten fejezzem ki magamat: mint a férfi, és nők közt létezhető barátság oltárképe él a szívemben. Igen, drága barátom, tudja, hangsúlyozom, aláhuzom, fennen hirdetem: Erzsike az én egyetlen barátom. . . .

Most e bevezetés után kissé elsötétedik a láthatár. Lássá, lássa, Erzsike, mikor a fönti sorok kigömbölyödtek tollam alól, még játszi verőfény csókolgatta a lelkemet, s szívemben vidáman csipogott a jókedv madara. De már kiröppent, elsuhan, eltűnt. Nincs, nincs. Reá-gondolok a Tündére, s olyan vagyok, mint egy szeptembervégi nap. És bár szeretnék kifutni a borongás ködéből, s nem óhajtom gyötörni életemet a szomorúság tarlóján: még sem tudok szabadulni tőle. Mindig eszemben van s önkénytelenül gondolok rá, akkor is, ha nem akarom akkor is, ha keresem erőszakkal, józan észszel a feledést.

Erzsöka, a maga fellegjáró, rimpengető, álmodozó barátja beteg, nagyon beteg, amint az írásából is tudhatja, de elámulom a kulissza mögött történetek: a valóságban még beteggebb, mint ahogy azt a művészet elmés és szín pompás ruhában és kecses formák között kifejezésre juttatja. Mi itt a teendő kedves, mit kell cselekednie, hogy épkezláb, egészséges, hasznos polgára legyen a hazának a gyermek-kori, kedves cimborája? Azt — szinte látom fölcillanó, csudaszép fekete szeméből — jól tudja az én Erzsikém, aki Tünde lelkének kapuján szabadon ki-, bejár, s ez a jövés-menés azért is fontos, mert Tündének magát kívül épenséggel, s igen helyesen, egyetlen más barátja sincs. Tehát beszélnie kell vele. Meg kell tudnia, hogy miért duzzog oly nagyon és mi bántotta meg érzékeny lelkét? Az-e, hogy tavaly előtt ott lenn a falucskában kissé hidegséget szimuláltam? Hogyne, mikor óraszámra, sőt napról-napra a legnagyobb kitartással, flörtölt hol a csupaszkepű monostori gazdással hol a fiatal lévitával. Hiszen látnia kellett, mennyire bántott, sőt lesújtott, kétségbeejtett ez a lelketlen, szivtelen játék. Pedig az első találkozás a nagy országúton mily igaz, bensőséges és fölemelő volt. »Ugy-e nem tudta, öcsém, hogy Tünde itt van?« kérdezte a kedves nagybácsi, tőlem. »Nem én! feleltem, ámbar mindig minden lépésének tudom előre az útját. Valahogyan megérzem a szívemmel, aztán az apróbb részleteket megírják a jó barátok, az igaziak, akik kevesen vannak, de hál' Isten, még vannak, ugy-e, drága Erzsök?«

Na, ne vessen haragos szemeket rám, rögtön befejezem. Aztán hosszabb ideig nem találkoztunk, csak egy évre rá, véletlenül. Engem más mezőkre csábított az élet és véletlenül egy fényes hotel éttermében megpillantottam. Azonban az alatt az idő alatt is éreznie, tudnia, olvasnia kellett, hogy lelkem folytán az ő ábrándalakjával, lélekkínzó magatartásával tépelődik. A vasutnál mégis »soha többé«-vel bucsuzott. Én azonban nem hiszek-e »soha többé«-nek. Nem, mert közben történt valami. Egy fiatal ur elhatározta, hogy udvarolni fog, szerelmet vall és megkéri a kezét. Minden külsőség megvolt e percben, csillogott, villogott és én figyeltem: hogyan viseli magát Tünde. Abból, hogy e lombikban hirtelen felforralt szerelemnek nem hitt, láttam, hogy komoly, mélylelkű leány, akit nem a sors vezet céltalanul, hanem aki maga irányítja a sorsát. Boldoggá tett ez a csödbe ment szerelmi kíséret. Tünde megnőtt, fölényes, igéző, káprázatos egyéniséggé lépett elő. Ezt keresem én. . . .

De azóta . . . csönd, csönd, csönd. És hiába mosolyognak rám itt, a legpompásabb társaságokban a legszebb leányszemek, hiába szövik-fonják fejem fölé a szép asszonyok, a szerelem szívárványos hálóját, én mindig Tündére gondolok. Erzsike, sok minden történt köztünk azaz, hogy semmi sem történt köztünk sok időn át, de mégis azt szereti az ember, aminek történnie kellett volna. . . .

Tehát szánjon meg és ne sajnálja a teáját, meg a befőtjeit. És sürgönyözzön. Megszépett szívével köszönti kézesókoló barátja:

Barta Barnabás.

II.

Kedves Barna! Tünde hallani sem akar magáról. Tünde egyszerűen hátbarugta (hogy erőszóval mondjam) a maguk ugynevezett közös emléket. Azt hiszem, ismét az irodalommal rontotta el az ügyét. Egy kellemetlen vers vagy mi . . . az is igaz, hogy azután kellemes verset is követett el, de Tünde erősen hatása alatt áll a kellemetlennek. Lássá Barna, ekkora léha és csasi maga. . . . Csak már egyszer felhagyna azzal az irodalommal! Akinek komoly és szép hivatása van, meg olyan tehetsége is mint magának, az járjon a börzére és kössön üzleteket és ne olvasson föl irodalomtörténeti tanulmányokat a Kisfaludy-Társaságban. Ezt nem én mondom, hanem a Tünde papája, aki komoly üzletember és a gyára neki minden gondja. Először amiatt a novella miatt volt baj, ahol az elbujdosás történik, pedig Tünde előadása szerint arról soha szó sem volt, s ahol huszonkétzer kiírta a nevét. Hiszen én értem magát, Barna. Én és más leány boldogok lennénk, ha kétszer kinyomtatnák a nevüket a lapban. És maga úgy gondolta: csak örvendhet egy leány, akit szeretek, ha minden gondolatom az ő szépségét muzsikálja. S most, tudja, az egyik tánti főve-

tette azt az eszmét: a Barta Barnabást minden áron ki kell dobni innen. Mert most még kisebb műfajban éneklí meg a közte és Tünde közt állítólag történeteket. Később regényekben és szindarabokban fogja a világ elé tálni a házi perapatvart és családi összeütközéseket. Nem. Egy ilyen emberhez nem lehet adni uri leányt feleségül. Egy ilyen éhenkórász skribler való-sággal kompromittálja a familiát?

Barna, ne ijedjen meg, mindezt a tánti duruzsolja. Mi, fiatal leányok, lázas gyönyörű-séggel olvassuk a maga írásait. És büszkék vagyunk a manupropriájára. A Tünde nem tud dönteni. A szive, az magáé. De az esze, meg a tánti, papa, mama, az egész családi konzorcium maga ellen döntött. Így hát ő alkotmányos uton-módon aláveti magát a többségi felfogásnak. A papája egy kövér orvost erőszakol; a mama egy világi ügyvédet; mások egy hadbíró kapitányt, szókét, császári és királyi kamarást. Ő, szegény, vergődik a válogatásban és szeretné, ha leégne a papája gyára, hogy látná, hányan kérik meg akkor a mai kébbi közül. Maga, barátom, amilyen bolond, bizonyosan megkérné. Ezt az én okos fejem onnan sejtíti, mert amint hallom, maga a Lipótvárosban agyonbecézett gavallér, de mégsem ragaszkodik oda, ellenben engem üldöz a Tündének szánt szerelmeslevelekkel! A teás napom e hó 15-én. Ha szerelmet nem vall és komoly marad, elvárja a maga üdvöskeszallító barátneja:

Erzsöka.

III.

Kedves Barnabás! Köszönöm a premiérjére szóló meghívást. A családban betegség volt, nem mehettünk fel. De a jövő héten megnézzük, a darabot mindenki dicséri. Egyen a gyors előrelépéséhez is gratulálók. S most figyeljen ide: itt nálunk nem volt soha senki magának ellensége. A képzelődő, folyton rémeket látó, költői lelke. De már szétesztlottak a felhők. A boldogságot is meg kell érdemelni. A jövőheti viszontlátásra! Köszönti!

Tünde.

IV.

Az anyós levele egy régi barátához: Kedvesem! Egy éve, hogy Tünde férjhez ment Barta Barnabáshoz. A leányaidat csak magyar írókhoz add férjhez stb. Csókol a világ legboldogabb anyósa; Kelemenné.

Hirdetések.

„Adler“ írógép eladó

magyar és szerb (cyrill) betűkkel, a gép teljesen új és eddig nincs használva. — Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kőművesmesteri oklevél.

Schirschinger Győző Zomborban az ottani vizsgalóbizottság előtt kitűnő eredménnyel letette a vizsgát és kőműves-mesteri oklevelet nyert.

Fogorvosi és fogtechnikai műterem.

Dr. Kármán János és Berger Alfréd Ujvidék.

Arany hidmunkák és koronák, műfogak arany és kautschuklemezsel, fogtömések (arany-, ezüst-, porcellán stb) és foghuzás érzéketlenítéssel. — Vidéki megbízásokat :: 12 óra alatt intézünk el. ::

ELSŐ UJVIDÉKI KERÉKPÁR ÉS VARRÓGÉP EMAILLIROZÓ MŰINTÉZET.

JUNG S. Ujvidék, Szücs-utca 27.

Varrógép és bicikli raktárban olesón, jótállás mellett minden szakmába való javítást elvállalok; ugyszintén minden szükséges alkatrész nálam beszerezhető.

17150. szám, tkvi. 1910.

Végzés.

Ezen utóajánlat, mely szerint utóajánlattevő a sajkásgyörgyei 37. számú betétben az A. I. 1264, 1265 hrszámú ingatlanra, mely 1910. évi augusztus hó 16-ik napján bírói árverésen eladatott s vevő ígérte annak egy tizedrészével meghaladó ajánlatot tett s egy-szersmind az újabb árverés költségeit előlegezte a teleknyvi hatóság az 1908. évi XLI. t. c. 27 §-a alapján elfogadja s ebből kifolyólag

1.) A fenti ingatlanra megtartott árverést hatálytalannak nyilvánítja.

2.) Az utóajánlattevő által bemutatott és a titeli kir. adóhivatalnál 913/1910. pénztári cikk és a titeli kir. jbirói betét nyilvántartási napló 911/1910. tétel szám alatt bevett 200 kor, bírói letétül elfogadtatván, utasítja a kir. adóhivatalt, mint bírói letétpénztárt, miszerint azt a további intézkedésig kezelje.

3.) A vevő sajkásgyörgyei szerb hitelszövetkezet által lefizetett és a járásbírói letétnyilvántartási napló 884/910. pénztári cikk és a járásbírói letétnyilvántartási napló 883/910. tétel alatt bevételezett 142 korona bánatpénzt nevezetnek visszautalja és felhívja ugyancsak a titeli kir. adóhivatalt, hogy azt és letéti kamatait nevezetnek a pénzfelvételeire jogosult kezéhez szabályszerű nyugtájára jogerő bevétele nélkül fizesse ki.

Az utalványos figyelmeztetik a 2202/1882 számú I. M. rendeletben foglaltakra.

4.) Kibocsátja a következő

Árverési hirdetményt.

Az óbecsei első takarékpénztár és hitelbank végrehajthatónak Antity Demeter (Pál fia) sajkásgyörgyei lakós végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kételem következtében a végrehajtási árverés 1800 korona tökékövetelés és járuléka kielégítése végett az 1881. évi LX. t. c. 144. és 146. §§-ai alapján valamint az 1908. évi XLI. t. c. 27 §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék és a titeli kir. jbiróság, mint tkvi hatóság területén levő, a sajkásgyörgyei 37. számú betétben A. I. 1264., 1265. hrszámú 487 örsz. ház 555 □ ö, 326 ö beltelek. dr Bruck Benó utóajánlattevő által megajánlott 800 kor. ban, mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határnapul 1910. évi január hó 3-ik napjának délelőtti 9 órája Sajakásgyörgye község-házához kitzetik.

Árverési feltételek:

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alul eladni nem fognak, hanem amennyiben annál magasabb ígérte nem tétetik, az ingatlan az utóajánlattevő által megvétegetnek fog kijelenteni.

2. Az utóajánlat kötelező, ha az utóajánlattevő az árverésnél meg nem jelent.

3. Az újabb árverés költségeit a vevő az ígért vételáron felül köteles fizetni.

4. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 20%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rend. 8. §-ban kijelölt övadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

A kir. kincstár, valamint az 1889. XXX t. c. 10. §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapestben székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898. évi XXIII. t. c. alapján alakult központi hitelszövetkezet bánatpénzt letenni nem kötelesek.

Köteles a vevő, ha magasabb ígérte tett a becárnál, az 1908. évi XLI. t. c. 21. §-a értelmében a letett bánatpénzt ígérteinek megfelelően 20%-ra kiegyenlíteni, ellenkező esetben ígérte figyelmen kívül marad és az árverésben, mely haladéktalanul folytatattatik, részt nem vehet.

5. A vevő köteles az árverési vételárat két egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanaznapotól szá-

mitott 45 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt az 1881. évi december hó 6-ik napján kelt 39425 J. M. számú rendetében előírt módon a titeli királyi adóhivatal mint bírósági letétpénztárnál lefizetni.

Kelt Titelen, 1910. október hó 5 én.

A kir. jbiróság, mint tkvi hatóságnál.

Dr. Wagner, s. k., Noszák Lajos, s. k.,
kir. járásbíró kir. tkvezető.

EREDETI SZERÉMI HEGYI BOROK

eladása 50 litertől felfelé

hordókban és palaekokban.
5 liternél házhoz szállittatik.

Kész új hordók forrázva
állandóan raktáron vannak.

Wachtl Imre, kádár

Ujvidék, Petőfi-utca 8. szám (Saját házban).

Kiadók a főtéren üzlethelyiség modern portállal. !!

KRSTONOSITS PÉTER,
Ujvidék, Vitkovits-utca 16.

Tüchtiger

Reisender aus der Spirituosenbrauche, der in Croatia Slavonien längere Zeit erfolgreich tätig war, und alle 3 Landessprachen vollkommen beherrscht, findet sofortiges dauerndes Engagement. Reflectirt wird nur auf erstklassige Kraft und werden diejenigen Offerenten, die auch Ungarn bereist haben, bevorzugt. Offerte sind zu richten an die Branntwein-Brennerei A. HERMANN, Varaždin.

Ápics Csedomir

17 éves g. kel., barna szemű és haju, magasabb egyén, akinek különös ismertetőjele egy a szemén és az ajkakon levő forradás, nálam alkalmazva volt, de körülbelül fél év óta eltűnt. Nevezett magyarul és szerbül beszél. Aki róla közelebbit tud, jelentkezék megfelelő jutalmazás mellett alulirotnál.

GRUJA SAVIN, Zsabya.

Az „Erzsébet“ szálloda átvétele.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy 1910. december hó 1-től kezdve a jóhírnévnek örvendő „Erzsébet“ szállodát a kávéházi és éttermi helyiségekkel együtt átvettem.

Minden törekvésem oda fog irányulni, hogy a t. közönség mindenemű igényeit kielégítsem. Az e téren szerzett sok évi tapasztalatom folytán abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönség kívánságainak pontosan megfelelek.

Szives pártfogásért esd

kiváló tisztelettel

Horti Balázs.

Izletes konyha!
Villanyvilágítás!
Fürdő a házban!
Pilseni Urquell sör!

Kitünő fajborok!
Pontos, szolid és figyelmes kiszolgálás. Kényelmes, szép és tiszta szobák!

Alapított 1867.

Alapított 1867.

Jausz Fülöp

Ujvidék, Lövész-utca 6/a.

A n. é. közönség szives figyelmébe!

Szives tudomásukra hozom, hogy 43 év óta fenálló butor-épület, műasztalos, portálkészítő és gyógyszerárberendező műhelyemet Zrinji Ilona utca 16. szám alól Lövész-utca 6/a szám alá helyeztem át. Negyvenhárom éves működésem elég biztosítékot nyújt arra nézve, hogy tisztelt vevőim minden igényét pontos, szolid, gyors és olcsó kiszolgálással kielégíthetem. Különös figyelmébe ajánlom a nagyérdemű közönségnek, hogy műhelyem, iroda, konyha és előszoba berendezések céljából különösen szállítóképes.

Kiváló tisztelettel

— Szolid, gyors, pontos és olcsó kiszolgálás.

Jausz Fülöp,
épület-, mű- és butorasztalos.

A VILÁG LEGJOBB TEAI

Udvari szállítója

az angol királynak.
5 órai teára
speciálitás a
„King's”-Blend
az angol királynál.

Ujvidéki Főraktár: Wagner Testvéreknél.

Udvari szállítója

a Wales-i hercegnek.
Az „U. K.” tea
nagyon kiadós és
finom aromájú.

Vajda Dezső
Elsőrangú fényképészeti
műintézete.
U J V I D É K,
Petőfi-utca 32. szám.
(Saját ház.)

:: ZONGORA és HARMONIUM RAKTÁR. ::

Alapított 1890. évben.

Zongorák, pianók, harmóniumok javítását és hangolását elvállalja

KLUKA GYÖRGY
zongorakészítő. Május 1-től saját házában.
UJVIDÉK, Petőfi-utca 18. szám.

Jótállás
5-10
évre.

Alapított 1882. Alapított 1882

A legjobb hírű egyenruhakészítő intézet

SUKDOLÁK A.
Pétervárad.

Elvállal mindenféle egyenruhakészítést a legfinomabb és legdivatosabb formában. Az e szakmába vágó összes cikkek állandóan raktáron tartatnak.

Szolid és pontos kiszolgálás.

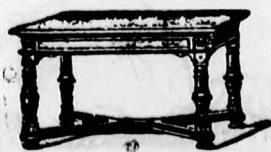
Alapított 1870. Nagy butorraktár. Alapított 1870.

Hemler Péter

Ujvidék, Thököly Imre-utca 28 sz.

Nagy választék mindenféle fa- és párnázott butorokban. Divánok, ottománok, konyha-berendezések, különféle lakirozott butorok a legdivatosabb kivitelűtől a legegyszerűbbig, továbbá minden e szakmába vágó cikkek.

Olosó jutányos
árak.

Pontos
szolid kiszolgálás.

Évről-évre

gyarapodó vevő körünk áruszükséglete sok cikkben jelentékeny mennyiséget tesz ki. Cégünk ennek következtében közvetlenül a termelőkkel kötött egyezségek alapján **NAGY** előnyökhöz jutott, de ezen előnyöket kizárólag **nagyrabecsült vevőinek biztosítja.**

Fűszer, csemege, kávé és bor szükségletét **LEGOLCSÓBBAN** tehát

Wagner Testvérek cégnél Ujvidéken
szerezheti be. Saját érdekében kérjen árlapot.

Mindenki tudja,
hogyan csak

Grosz és Krausz

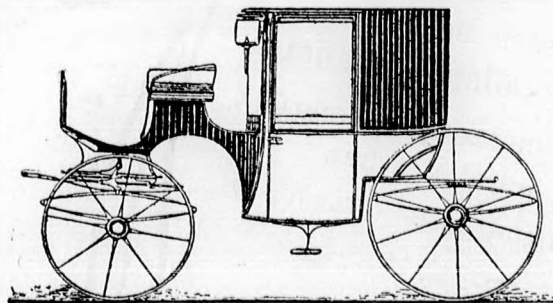
nagyáruházában lehet **legjobban és legolcsóbban** butort, függönyöket és szőnyeget beszerezni.

Telefon 24. Ujvidék. Telefon 24.

Délmagyarország legnagyobb és legrégebb kocsigyára.

Gyártmányok:

Luxus-hintók, üzleti-kocsik, homokfutó-kocsik, vadászati-hajtókocsik, mentő-kocsik, omnibuszok, halottaskocsik és luxus-szánkók a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelűig.

Hajlított kocsialkatrészek
nagyban gyártása.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Számos kitértetés és elismerő levél.

Első délmagyarországi kocsigyár és tömören hajlított kocsialkatrészek gyára.

Reich Mátyás és Lebherz Károly,

Megyei és Interurban telefon **Ujvidék.** Megyei és Interurban telefon
134. szám. 134. szám.

Apolló-színház

Ujvidék.

A lelegeánsabb közönség kedvelt szórakozó helye. Kétnaponként változó elsőrangú, fővárosi, szigorúan családias műsor! — Kényelmesen :: berendezett, jól szellőztetett helyiség. ::

A képek szilárdak, világosak és rezgésmentesek.

Előadás kezdete hétköznaponként este 6-tól 11-ig. — Vasár- és ünnepnap d. u. 4-től.

**Ujjonnan berendezett sör-
:: csarnok és étterem ::**

a város központjában,
azonnal szabad kézből
eladó. Bővebbet nyújt:

özv. Freud Izidorné
sörnagykereskedése
:: Ujvidéken. ::

Lakás.

Csinos berendezésű, tiszta garcon lakás előszobával, hölgy vagy úr részére azonnal kiadó.

Bővebbet: Lövész-utca 6/a.

Sztefanovits Ly. Fia, Ujvidék.

Telefon szám 78. Kossuth-Lajos-utca 27. Alapított 1866.

**Első kékkő. — Dupuy-féle buza magcsávája.
Legolcsóbb kávéraktár.**

Minden fajtájú ásványvizek nagy raktára, mindig friss töltésben.
:: Californiai gyümölcs. Friss szardínia és keleti tengeri hering ::

Konservált főzelék dobozban. - Görögféle gyógyborok.

Naponta friss teavaj a főhercegi tejgazdaságból. Bajor sör palackokban. Asztali csemege borok és pezsgő, legfinomabb liquerök.

Prágai sonka. Legfinomabb sajtfélék. Befőttés gyümölcsök

Minden friss állapotban és a legolcsóbban.

Eredeti „Otto“ motorok

benzin, benzól, petrolin, szivógáz és nyersolaj üzemre malmok és ipargépek hajtására a legalkalmasabb és legolcsóbb üzemelő.

Biztos, nyugodt üzem!

Kiessling E. és Tsa, Leipzig-Plagwitz

gyártmányú famegmunkáló gépek, asztalosok és fűrésztelepek részére.

A magánjáró eredeti „Otto“

benzinlokomobilok nélkülözhetlenek minden gazdának,
— Gép motor és Hengerolajok, Hajtósíjak stb. stb. —

Langen és Wolf motorgyár Budapest—Wien

Fióktelep: Ujvidék Temerini-u. 7. Kérjen árjegyzéket és költségvetést.

